บทที่ 5
สรุปผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายของภาครัฐบาลและผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) ซึ่งประกอบด้วย ไทย พม่า สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีน (ยูนนาน) ผู้ศึกษาได้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิแบบพาแนล (Panel Data) ซึ่งเป็นข้อมูลรายปีย้อนหลังจำนวน 22 ปี เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2532 ถึงปี พ.ศ.2553 โดยมีจำนวนค่าสังเกตในการศึกษาทั้งหมด 110 ค่าสังเกตสามารถสรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

ผลการทดสอบความนิ่งของตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ $\ln(GDP)_{it}$ การใช้จ่ายรวมของภาครัฐบาล $\ln(Gt)_{it}$การใช้จ่ายของภาครัฐบาลเพื่อการบริโภค $\ln(Gc)_{it}$ และการใช้จ่ายของภาครัฐบาลเพื่อการลงทุน $\ln(Gi)_{it}$ ด้วยวิธี LLC, IPS และ Fisher Type Test Panel Unit Root Test โดยใช้วิธีแบบ Intercept ภายใต้สมมติฐานหลักคือข้อมูลมียูนิทรูท พบว่าที่ระดับ Level ค่าสถิติของตัวแปร $\ln(GDP)_{it}$, $\ln(Gt)_{it}$,$\ln(Gc)_{it}$ และ $\ln(Gi)_{it}$ ยอมรับสมมติฐานหลัก คือข้อมูลมียูนิทรูทหรือข้อมูลไม่นิ่งที่ระดับ Level I(0) แต่อย่างไรก็ตามเมื่อทำการทดสอบความนิ่งของข้อมูลที่ระดับ 1st Difference พบว่าค่าสถิติของทุกตัวแปรปฏิเสธสมมติฐานหลักคือข้อมูลไม่มียูนิทรูทหรือข้อมูลมีความนิ่งที่ระดับ I(1) ดังนั้นข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ $\ln(GDP)_{it}$ การใช้จ่ายรวมของภาครัฐบาล $\ln(Gt)_{it}$ การใช้จ่ายของภาครัฐบาลเพื่อการบริโภค $\ln(Gc)_{it}$ และการใช้จ่ายของภาครัฐบาลเพื่อการลงทุน $\ln(Gi)_{it}$ จึงมีคุณสมบัติไม่นิ่งที่ระดับ Level I(0) แต่นิ่งที่ระดับ I(1)

ผลการทดสอบความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาวหรือการทดสอบพาแนลโคอินทิเกรชันระหว่างตัวแปรการใช้จ่ายรวมของภาครัฐบาล $\ln(Gt)_{it}$ และผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ $\ln(GDP)_{it}$ รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการใช้จ่ายของภาครัฐบาลเพื่อการลงทุน $\ln(Gi)_{it}$ และผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ $\ln(GDP)_{it}$ ด้วยวิธีของ Kao และPedroni Residual Cointegration Test ภายใต้สมมติฐานหลักคือ ข้อมูลไม่มีโคอินทิเกรชันพบว่าค่าสถิติที่ได้จากการทดสอบอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐานหลักคือ การใช้จ่ายรวมของรัฐบาล $\ln(Gt)_{it}$ และการใช้จ่ายของภาครัฐบาลเพื่อการลงทุน $\ln(Gi)_{it}$ กับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ $\ln(GDP)_{it}$ มีความพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาว ในขณะที่เมื่อทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการใช้จ่ายของภาครัฐบาลเพื่อการบริโภค $\ln(Gc)_{it}$ และตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ $\ln(GDP)_{it}$ ไม่มีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาวทั้งในค่าสถิติของ Kao และ Pedroni Residual Conintegration Test เนื่องจากการใช้จ่ายของ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาครัฐบาลเพื่อการบริโภคส่วนใหญ่เป็นการใช้จ่ายเพื่อการบริหารงานประจำ เช่นรายจ่ายประเภทเงินเดือน ค่าจ้าง และค่าใช้จ่ายในการซื้อบริการและสิ่งของที่ไม่เป็นสินทรัพย์ประเภททุนหรือไม่ก่อให้เกิดผลผลิตโดยตรง (Unproductive Government Spending) จึงไม่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แม้ว่าการใช้จ่ายประเภทนี้จะมีความจำเป็นและสำคัญ ดังนั้นจึงไม่สามารถทำการประมาณค่าความสัมพันธ์ในแบบต่างๆได้ต่อไป

จากการทดสอบความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาวพบว่า ตัวแปรการใช้จ่ายรวมของภาครัฐบาล $\ln(Gt)_{it}$ และตัวแปรการใช้จ่ายของภาครัฐบาลเพื่อการลงทุน $\ln(Gi)_{it}$ มีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาวกับตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ $\ln(GDP)_{it}$ จึงทำการทดสอบสมการพาแนลโดยกำหนดให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ $\ln(GDP)_{it}$ เป็นตัวแปรตามการใช้จ่ายรวมของรัฐบาล $\ln(Gt)_{it}$ และการใช้จ่ายของภาครัฐบาลเพื่อการลงทุน $\ln(Gi)_{it}$ เป็นตัวแปรอิสระพบว่า สมการในรูปแบบ Fixed Effects มีความเหมาะสมที่สุด ดังนั้นจึงทำการประมาณค่าแบบจำลองเพื่อดูอิทธิพลของตัวแปรดังกล่าวด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square: OLS), วิธีกำลังสองน้อยที่สุดเชิงพลวัตร (Dynamic Ordinary Least Square: DOLS) และวิธีการโมเมนต์ในรูปทั่วไป (Generalized Method of Moment: GMM) พบว่าการใช้จ่ายรวมของภาครัฐบาลและการใช้จ่ายของภาครัฐบาลเพื่อการลงทุนส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในทิศทางบวกโดยขนาดของผลกระทบนั้นขึ้นอยู่กับวิธีการที่ใช้ในการประมาณค่า

ผลการทดสอบหาความสัมพันธ์เชิงดุลภาพในระยะสั้นของตัวแปรการใช้จ่ายรวมของรัฐบาล $\ln(Gt)_{it}$, การใช้จ่ายของภาครัฐบาลเพื่อการลงทุน $\ln(Gi)_{it}$ กับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ $\ln(GDP)_{it}$ เพื่ออธิบายกระบวนการปรับตัวในระยะสั้นของตัวแปรเพื่อเข้าสู่ดุลยภาพในระยะยาว พบว่าเมื่อเกิดภาวะใดๆที่ทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศปรับตัวออกจากจุดดุลยภาพ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศจะมีการปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพเดิมในแต่ละช่วงเวลาด้วยขนาดความเร็วของการปรับตัว (Speed of Adjustment) เท่ากับ 0.0398 และ 0.0325 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายของรวมรัฐบาล $\ln(Gt)_{it}$,การใช้จ่ายของรัฐบาลเพื่อการลงทุน $\ln(Gi)_{it}$ และผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ $\ln(GDP)_{it}$ ว่ามีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพทั้งในระยะยาวและระยะสั้นแล้ว จึงนำข้อมูลของตัวแปรดังกล่าวมาทดสอบความเป็นเหตุเป็นผลด้วยวิธีการ Granger Causality เพื่อดูว่าตัวแปรใดที่เป็นเหตุ ตัวแปรใดที่เป็นผลหรือตัวแปรทั้งหมดเป็นตัวกำหนดซึ่งกันจากผลการทดสอบพบว่าตัวแปรทั้งหมดเป็นตัวกำหนดซึ่งกันและกันหรือมีความสัมพันธ์ในลักษณะสองทิศทาง (Bi-Directional) คือการใช้จ่ายรวมของภาครัฐบาลเป็นสาเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเช่นเดียวกันผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศก็เป็นสาเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายรวมของภาครัฐบาล ในขณะเดียวกันการใช้จ่ายของภาครัฐบาลเพื่อการลงทุนเป็นสาเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศรวมถึง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศก็เป็นสาเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายของภาครัฐบาลเพื่อการลงทุนเช่นกัน

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การใช้จ่ายรวมของภาครัฐบาลและการใช้จ่ายของภาครัฐบาลเพื่อการลงทุน(ยกเว้นการใช้จ่ายของภาครัฐบาลเพื่อการบริโภค)และผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) มีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ การใช้จ่ายของรัฐบาลจะทำให้เศรษฐกิจมีการเจริญเติบโต และในขณะเดียวกันถ้าเศรษฐกิจมีการเจริญเติบโตก็จะทำให้รัฐบาลมีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า เมื่อรัฐบาลเพิ่มการใช้จ่ายจะทำให้อุปสงค์มวลรวมในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ส่งผลให้การผลิต การจ้างงาน การค้า การลงทุน การบริการมาตรฐานการดำเนินชีวิตของประชาชนและรายได้ประชาชาติให้เพิ่มขึ้นในขณะเดียวกันการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของกลุ่มประเทศ GMS ก็เป็นส่วนสำคัญในการผลักดันให้รัฐบาลในแต่ละประเทศมีการใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากกลุ่มประเทศดังกล่าวเป็นกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนา ซึ่งรัฐบาลต้องอาศัยระยะเวลาและต้องมีการใช้จ่ายงบประมาณเป็นจำนวนมากไม่ว่าจะเป็นการใช้จ่ายของภาครัฐบาลเพื่อการบริโภค การใช้จ่ายของภาครัฐบาลเพื่อการลงทุนเพื่อผลักดันการพัฒนาของประเทศทั้งทางด้านโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อบรรลุเป้าหมายด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและความเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศตลอดจนการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี พ.ศ. 2558

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายของภาครัฐบาลและผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่ได้กล่าวมาข้างต้นได้สอดคล้องกับทฤษฎีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจตามแบบจำลองของ Solow (The Solow growth Model) ที่ได้กล่าวถึงการใช้จ่ายของภาครัฐบาลที่มีต่อปริมาณการผลิตและอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการศึกษาของ Adoloph Wagner ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการใช้จ่ายของภาครัฐบาลที่เรียกกันว่า “Wagner’s Law” ซึ่งในกฎของวากเนอร์นั้นได้กล่าวว่าการใช้จ่ายของภาครัฐบาลจะเพิ่มขึ้นตามการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศที่เพิ่มขึ้นหมายความว่าปัจจัยสำคัญที่กำหนดการใช้จ่ายของภาครัฐบาลก็คือผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)

อย่างไรก็ตาม จากผลการศึกษาที่ชี้ให้เห็นว่า การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลไม่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Lin (1994) ที่กล่าวว่า ในประเทศกำลังพัฒนา การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลหรือการใช้จ่ายที่ไม่ก่อให้เกิดผลผลิต เช่น การใช้จ่ายเพื่อการศึกษา การใช้จ่ายเพื่อการบริหารของภาครัฐ การใช้จ่ายด้านการป้องกันประเทศไม่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

5.2 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายของภาครัฐบาลและผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงประกอบด้วยประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. จากผลการศึกษาที่ชี้ให้เห็นว่าเมื่อการใช้จ่ายรวมของภาครัฐบาลเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของกลุ่มประเทศ GMS เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 0.6504 นั่นหมายความว่าการใช้จ่ายรวมของภาครัฐบาลจะส่งผลให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและในสถานการณ์ที่ประเทศในกลุ่ม GMS ที่เป็นประเทศกำลังพัฒนาซึ่งต้องเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจถดถอยในระยะที่ผ่านมาอันสืบเนื่องมาจากการถดถอยของภาวะเศรษฐกิจโลกโดยเฉพาะเศรษฐกิจของสหรัฐ ดังนั้นการใช้นโยบายการคลังที่ใช้ค่าใช้จ่ายของรัฐบาลเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ทั้งการอัดฉีดเงินเข้าระบบเศรษฐกิจเพื่อกระตุ้นการใช้จ่ายของภาคประชาชนรวมถึงการลงทุนเพื่อปรับโครงสร้างในด้านต่างๆเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงทางด้านการค้าและการลงทุนทั้งในและต่างประเทศจะทำให้กลุ่มประเทศ GMS มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจภายในประเทศและรองรับการฟื้นตัวของระบบเศรษฐกิจโลกที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบันตลอดจนการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่กำลังจะเกิดขึ้นในปี 2558 ซึ่งแต่ละประเทศจำเป็นต้องมีการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมเพื่อใช้จ่ายในการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจเพื่อเอื้ออำนวยต่อระบบการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศที่กำลังจะเกิดขึ้น

2. จากผลการศึกษาได้ชี้ให้เห็นว่าเมื่อการใช้จ่ายของภาครัฐบาลเพื่อการลงทุนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของกลุ่มประเทศ GMS เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 0.8844 ในทิศทางเดียวกันนั่นหมายความว่า การใช้จ่ายของภาครัฐบาลเพื่อการลงทุนจะส่งผลให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจทั้งนี้ผลการศึกษาดังกล่าวได้สนับสนุนแนวคิดที่ชี้ให้เห็นว่าการใช้จ่ายรวมของภาครัฐบาลส่งผลให้เกิดการเพิ่มผลิตภาพในการผลิต (Productivity) จะทำให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ดังนั้นหากพิจารณาเฉพาะการใช้จ่ายของภาครัฐบาลรัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณสำหรับการใช้จ่ายเพื่อการลงทุนเช่น การจัดซื้อครุภัณฑ์ การก่อสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน รวมถึงการใช้จ่ายเพื่อก่อให้เกิดผลผลิตโดยตรงโดยเฉพาะในธุรกิจของรัฐวิสาหกิจ เพื่อก่อให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว

3. ผลการศึกษาในทางเศรษฐมิติในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การใช้จ่ายของภาครัฐบาลเพื่อการบริโภคไม่มีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพกับการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ เป็นการย้ำว่า การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคไม่ได้เพิ่มผลิตภาพในการผลิตจึงไม่สามารถก่อให้การเจริญเติบโตในระยะยาวได้ โดยจะเห็นได้ว่าในปี 2553 กลุ่มประเทศ GMS มีสัดส่วนของการใช้จ่ายของภาครัฐบาลเพื่อการบริโภคต่อการใช้จ่ายของภาครัฐบาลเพื่อการลงทุนลดลงโดยในประเทศจีนมีสัดส่วนของการ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ใช้จ่ายของภาครัฐบาลเพื่อการบริโภคต่อการใช้จ่ายของภาครัฐบาลเพื่อการลงทุนเท่ากับ 0.31 เท่า กัมพูชามีสัดส่วนเท่ากับ 0.27 เท่าเวียดนามมีสัดส่วนเท่ากับ 0.15 เท่าสปป.ลาวมีสัดส่วนเท่ากับ 0.17 เท่าและไทยมีสัดส่วนเท่ากับ 0.51 เท่าทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลได้ปรับเปลี่ยนนโยบายการใช้จ่ายที่ให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับภาคเอกชนซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาวมากกว่า ในขณะเดียวกันรัฐบาลควรให้ความสำคัญจัดสรรงบประมาณให้มีความเหมาะสมโดยเฉพาะสัดส่วนการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและสัดส่วนการใช้จ่ายเพื่อการลงทุน โดยรัฐบาลไม่ควรใช้จ่ายในด้านการบริโภคมากเกินไปเพราะการใช้จ่ายประเภทนี้ไม่ก่อให้เกิดการสะสมทุนหรือเพิ่มผลิตภาพในการผลิตรวมถึงอาจจะทำให้เกิดปัญหา Crowding Out Effect ตามมา

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษาในครั้งต่อไปอาจมีการเพิ่มตัวแปรที่น่าสนใจทางด้านเศรษฐกิจมหาภาค เช่น อัตราเงินเฟ้อ อัตราการว่างงานรวมถึงการเพิ่มตัวแปรที่น่าสนใจทางด้านการใช้จ่ายเช่น การจัดเก็บภาษีอากร รายจ่ายชำระคืนเงินกู้และรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลังที่อาจจะส่งผลต่อการใช้จ่ายของรัฐบาลและผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศนอกจากนั้น การศึกษาในครั้งต่อไป ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาควรแยกรายละเอียด โดยเฉพาะการใช้จ่ายของรัฐบาลควรแยกเป็นด้านต่างๆเช่น การใช้จ่ายเพื่อการส่งเสริมด้านวิชาการ (การอบรม ยกระดับขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่) และการใช้จ่ายเพื่อการลงทุน (ด้านการศึกษา สาธารณะสุขและคมนาคมเป็นต้น) ส่วนในทางปฏิบัติหากต้องการความชัดเจนของการศึกษาควรเพิ่มจำนวนค่าสังเกต โดยอาจเป็นการศึกษาข้อมูลการใช้จ่ายของภาครัฐบาลเป็นรายไตรมาสหรือรายเดือนเพราะจะมีค่า Deegree of Freedom สูงและมีความน่าเชื่อถือเพื่อให้เกิดความถูกต้องในวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายของรัฐบาลและผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมากขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved